

kunne man have ønsket en bredere behandling. Browaldh vidner kun om den værdi, semantikken har haft for ham selv, og nævner, hvordan han så at sige omsætter sine begreber og vurderinger til index. Gør man ikke det, formår man ikke at skabe sig korrekte indtryk af situationer, begreber og personer, og det går ud over beslutningerne. Det kan være rimeligt at tilføje, at tankeretningens skaber, den polske greve Alfred Korzybski går endnu videre ved at hævde, at man i virkeligheden slet ikke kan gøre sig forståelig på en fornuftig måde, hvis man ikke tilpasser sit sprog efter semantikens regler**).

Også forfatterens artikel om „Tro och vetande i ekonomisk politik“ gør krav på særlig opmærksomhed. Det er endnu, hævder han, en væsentlig skavank ved økonomiske diskussioner, at de alt for ofte føres ud fra ret særprægede synsvinkler. Vel er forenkledede modeller vigtige, men lige så vigtigt er det at få reduceret risikoen for, at vi misforstår hinanden. Browaldh er ikke ene om at anfægte erhvervsfolkernes og økonomernes sprog og evne til at forklare sig, og det er rimeligt at erindre, at samfundet ikke bare består af individer, hvis adfærdsmønstre bestemmes af visse økonomiske motiver.

Browaldhs behandling af spørgsmålet om krig eller samexistens er tankevækkende. Forfatteren har ikke meget til overs for de mange og uovervejede forsøg, der er gjort for fredens bevarelse. Mennesker har altid været alt for ivrige til at foreslå hurtige løsninger uden først at have gjort sig klart, hvilke problemer eller kombinationer heraf, der skal løses. Han opregner en mængde af dem, der kan

***) Interesserede henvises til Wolfgang Stegmüller: *Das Wahrheitsproblem und die Idee der Semantik*, Wien 1957. En udmærket populær fremstilling er givet af Stuart Chase: *The Tyranny of Words*, Methuen 1938.

siges at skabe risikoen: Befolkningstilvæksten og den deraf følgende trussel om hungersnød, landenes kapitalbehov, den sociale og politiske uro i udviklingslandene, spændingen mellem landene i øst og vest, FN's organisation med veto retten og stemmeretten pr. land. Han nævner også den manglende evne til at forstå hinanden, som ikke blot skyldes sprogforskelle, men nok så meget forskelle i tradition, kulturmønstre, udtryksform, miljø o. s. v., og her kunne man fristes til igen at komme ind på „general semantics“. De mange problemer, hvis løsning ville kunne fjerne krigstruslen, gennemgås. Browaldh mener blandt dem alle at kunne pege på det væsentligste: „Krigen har som regel inletts av diktaturer. Detta om något är en fingervisning för hur fredsproblemet skall angripas. Hårt arbete behövs för spridning av demokrati inte minst i de nya länder som nu försöker välja mellan olika samhällsformer. Det andrum som vi för närvarande har genom den s. k. terrorbalansen måste utnyttas för att sprida demokratin så väl att massförintelsesvapnen en gång kan förvisas till krigsmuséernas avdelning för oanvända uppfinningar“.

Børge G. Johansen.

Diran Bodenhorn: *Intermediate Price Theory*. McGraw-Hill Co. 1961. 318 sider. Pris: 52 sh. 6 d.

På tilsvarende måde som producenter af vaskemidler bringer deres produkter på markedet ved at meddele os, at omsider kommer det produkt, forbrugerne længe har ventet på, fortæller amerikanske udgivere af nye fremstillinger af økonomisk teori – eller dele heraf – at nu endelig kommer der et helt nyt og opsigtsvækkende oplæg. Professor D. Bodenhorns lærebog i pristeori adskiller sig imidlertid ikke væsentligt fra andre forfatteres tilsvarende fremstillinger, selv om der så ganske afgjort er tale om et kvalitetsprodukt. Bogen udmærker sig først og fremmest

kunne man have ønsket en bredere behandling. Browaldh vidner kun om den værdi, semantikken har haft for ham selv, og nævner, hvordan han så at sige omsætter sine begreber og vurderinger til index. Gør man ikke det, formår man ikke at skabe sig korrekte indtryk af situationer, begreber og personer, og det går ud over beslutningerne. Det kan være rimeligt at tilføje, at tankeretningens skaber, den polske greve Alfred Korzybski går endnu videre ved at hævde, at man i virkeligheden slet ikke kan gøre sig forståelig på en fornuftig måde, hvis man ikke tilpasser sit sprog efter semantikens regler**).

Også forfatterens artikel om „Tro och vetande i ekonomisk politik“ gør krav på særlig opmærksomhed. Det er endnu, hævder han, en væsentlig skavank ved økonomiske diskussioner, at de alt for ofte føres ud fra ret særprægede synsvinkler. Vel er forenkledede modeller vigtige, men lige så vigtigt er det at få reduceret risikoen for, at vi misforstår hinanden. Browaldh er ikke ene om at anfægte erhvervsfolkernes og økonomernes sprog og evne til at forklare sig, og det er rimeligt at erindre, at samfundet ikke bare består af individer, hvis adfærdsmønstre bestemmes af visse økonomiske motiver.

Browaldhs behandling af spørgsmålet om krig eller samexistens er tankevækkende. Forfatteren har ikke meget til overs for de mange og uovervejede forsøg, der er gjort for fredens bevarelse. Mennesker har altid været alt for ivrige til at foreslå hurtige løsninger uden først at have gjort sig klart, hvilke problemer eller kombinationer heraf, der skal løses. Han opregner en mængde af dem, der kan

***) Interesserede henvises til Wolfgang Stegmüller: *Das Wahrheitsproblem und die Idee der Semantik*, Wien 1957. En udmærket populær fremstilling er givet af Stuart Chase: *The Tyranny of Words*, Methuen 1938.

siges at skabe risikoen: Befolkningstilvæksten og den deraf følgende trussel om hungersnød, landenes kapitalbehov, den sociale og politiske uro i udviklingslandene, spændingen mellem landene i øst og vest, FN's organisation med veto retten og stemmeretten pr. land. Han nævner også den manglende evne til at forstå hinanden, som ikke blot skyldes sprogforskelle, men nok så meget forskelle i tradition, kulturmønstre, udtryksform, miljø o. s. v., og her kunne man fristes til igen at komme ind på „general semantics“. De mange problemer, hvis løsning ville kunne fjerne krigstruslen, gennemgås. Browaldh mener blandt dem alle at kunne pege på det væsentligste: „Krigen har som regel inletts av diktaturer. Detta om något är en fingervisning för hur fredsproblemet skall angripas. Hårt arbete behövs för spridning av demokrati inte minst i de nya länder som nu försöker välja mellan olika samhällsformer. Det andrum som vi för närvarande har genom den s. k. terrorbalansen måste utnyttas för att sprida demokratin så väl att massförintelsesvapnen en gång kan förvisas till krigsmuséernas avdelning för oanvända uppfinningar“.

Børge G. Johansen.

Diran Bodenhorn: *Intermediate Price Theory*. McGraw-Hill Co. 1961. 318 sider. Pris: 52 sh. 6 d.

På tilsvarende måde som producenter af vaskemidler bringer deres produkter på markedet ved at meddele os, at omsider kommer det produkt, forbrugerne længe har ventet på, fortæller amerikanske udgivere af nye fremstillinger af økonomisk teori – eller dele heraf – at nu endelig kommer der et helt nyt og opsigtsvækkende oplæg. Professor D. Bodenhorns lærebog i pristeori adskiller sig imidlertid ikke væsentligt fra andre forfatteres tilsvarende fremstillinger, selv om der så ganske afgjort er tale om et kvalitetsprodukt. Bogen udmærker sig først og fremmest

ved en klar, præcis og særdeles pædagogisk fremstillingsform, der gør den velegnet som første introduktion for en begyndende studerende, men tvinger ham til gengæld ind i en konkret og præcis tankegang. I hvert enkelt tilfælde præciseres forudsætningerne for analysen omhyggeligt, ligesom der gøres rede for resultaternes begrænsede rækkevidde.

Forfatteren har valgt det oplæg først at give en fremstilling af kernen i den centrale pristeori, og derefter at komme med et afsnit om nyttebegrebet, hvorefter han indfører indifferenskurver for konsumenternes forbrugsvalg og heraf udledes igen disses efterspørgselskurver. Hvis man overhovedet vil have disse nyttebegreber med, kan det være en udmærket måde at gøre det på. Som sædvanligt i amerikanske fremstillinger omfatter pristeorien iøvrigt ikke blot prisdannelsen for forbrugsvarer men også for produktionsfaktorer.

Alt i alt er der tale om en god og samvittighedsfuld redegørelse for gældende pristeori. Et par afsnit er dog efter anmelderens mening knapt så vellykkede. Fremstillingen af kartelprisdannelse bygger udelukkende på den tanke, at kartelprisen er en monopolpris, idet medlemmerne ønsker at maksimere den fælles gevinst, samt forudsætter, at der er fri adgang for nye medlemmer til kartellet; en fremstilling der næppe er helt realistisk.

Ligeledes må teorien for prisdannelsen under monopolistisk konkurrence karakteriseres som lidet tilfredsstillende.

Bjarke Fog.

Robert W. Campbell: Soviet Economic Power. Its Organisation, Growth and Challenge. — Houghton Mifflin Co., Mass., U. S. A., 209 s.

Studiet af Sovjetunionens økonomiske forhold er i de senere år blevet drevet med stor intensitet ved en række amerikanske universiteter og institutter såvel som andetsteds i den vestlige verden. Re-

sultatet er blevet en ansigelig række af publikationer, som prøver på at belyse udviklingen indenfor specielle sider af Sovjetunionens økonomi. Sådanne publikationer foreligger efterhånden i så stort et antal, at kun den, der selv ønsker at være specialist i russiske tilstande, kan overkomme at læse dem alle. Der findes derfor et stort behov for mere overkommelige fremstillinger, hvor specialisternes resultater gøres tilgængelige for en interesseret læserkreds.

Den bog, der her skal anmeldes, er et fremragende eksempel på en sådan let læst, koncentreret og nøgtern sammenfatning af vor nuværende viden om den økonomiske udvikling i Sovjetunionen. Professor Campbell er selv specialist vedrørende regnskabsvæsen og omkostningskalkulationer i Sovjetunionen, men han er samtidig i besiddelse af en fremragende pædagogisk sans og fremstillingsevne, som gør ham velegnet til at skrive en oversigt af den nævnte karakter.

Bogen indledes med en kortfattet redegørelse for den ideologiske og historiske baggrund for Sovjetunionens økonomiske udvikling, hvori det påvises, at ønsket om økonomisk vækst har været en afgørende drivkraft i den økonomiske politik siden revolutionen. Det følgende kapitel søger at trænge til bunds i det vanskelige spørgsmål, hvor stor vækstraten faktisk er i Sovjetunionen. Forfatteren gennemgår på meget illustrerende måde vanskelighederne ved at måle denne vækstrate og ved at sammenligne den med vestlige tal. Selvom han finder, at de officielle russiske vækstprocenter overdriver fremgangen betydeligt, advarer han dog mod at undervurdere tempoet, som under alle omstændigheder er langt hastigere end i U. S. A.

Bogen giver dernæst en meget interessant analyse af produktivitet og effektivitet med hensyn til udnyttelsen af de forskellige produktionsfaktorer i de vigtigste erhvervsgræne. Det er forfatterens konklusion, at kapitalen udnyttes forholdsvis